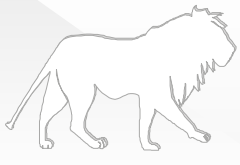

השבת

של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - ממון ופרנסה, אות ד')

מרירות ויגיעת הפרנסה הוא כפי פגם הברית (לקוטי א' - סימן יא. ועיני ברית, ז').

... אגא ה', עזרני ברחמיך הרבים שלא אאבד את עולמי חס ושלום על ידי טרדת הפרנסה. ותצילני ברחמיך הרבים מפגם הל"ט מלאכות דסטרא אחרא שהם ל"ט מלקיות, שהם מטרידים את רוב העולם ביגיעות וטרדות העולם הזה, אשר הם רצים כל ימיהם אחר פרנסתם ביגיעות וטרדות גדולות מאד, והם אוכלי לחם בעיצובו, בזיעת אפם יאכלו לחם עד שובם אל האדמה, ומאומה לא ישאו בעמלם, כי טרדת הפרנסה מבלבלת אותם כל ימיהם, ומונעת אותם מלזכור ולשום אל לבם את תכליתם, מה יעשו ליום פקדה.

ועזרנו ה', שנהיה שמחים בחלקנו תמיד, ותהיה תורתנו קבע ומלאכתנו עראי. ואפילו באותה השעה המעוטה שנצטרך לעסק באיזה עסק או משא ומתן בשביל הכרחיות פרנסתנו, גם אז נהיה דבוקים בך ובתורתך הקדושה, ולא נשכח אותך אפילו רגע קלה... (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה י"א)

בשנת תקס"ו הני"ל אחר שנפטר התינוק הני"ל נסע לדרך למדודיבקע וסביבותיה, ושם התחיל לספר מעשה ראשונה שבספורי מעשיות וכשבא מהדרך הייתי אצלו וחזר וספר לפנינו אותה המעשה, ואמר, בדרך ספרתי מעשה וכו' כנדפס שם בספר ספורי מעשיות...

שיחות

(מר' ישראל אודסר, זצ"ל)

... סיפרתי לך פעם שאני פגשתי את רב אלטר שוחט, חסיד קרלין? הוא היה בעל שם כזה שהוא צדיק, שהוא גדול, שהוא עובד השם, שהוא עושה צדקה וחסד, אז אני הייתי רוצה לנסוע לירושלים, אבל בלי כסף אי אפשר לנסוע, אז ראיתי את רב אלטר, אמרתי: "אולי הוא ילווה ליי", אני אמרתי: "רב אלטר, יש לי בקשה ממך", "אני צריך הלוואה, חצי לירה!", אז הוא מסתכל עלי כמו משוגע, מה הוא מדבר? אני עשיר, אני יש לי חצי לירה? בבנק יש חצי לירה, יש לירות, אבל אני רק גרושים...

... והוא השיב: "מה הוא אומר? הלוואה חצי לירה?", אבל הבקשה שלי הוא לא היה יכול להוציא את זה מלבו, אני אמרתי בכוח, בתוקף: "אני צריך חצי לירה!", שילווח לי חצי לירה", מתני הוא יחזיר לי? יכול לתת חצי לירה? יכול לתת גרוש, שני גרוש, חמישה גרוש, אבל לא חצי לירה, אבל הדיבורים שלי, לא היה יכול לשכוח, הוא אמר: "איך אפשר להלוות חצי לירה?", אבל הוא נתן חצי לירה, הוא נתן לי, הוא אמר לי שהוא יתיישב... אחר כך הוא ראה אותי בשוק וקרא אותי, אמר לי: "אני אתן לך חצי לירה, מחר, מחרתיים, אני אתן לך חצי לירה", זהו, השמחה שלי, יש לי כבר הנסיעה לירושלים, אז לא נסעו מטבריה לירושלים, מקודם היה חיפה, מפה היו צריכים לנסוע לחיפה, ומחיפה לירושלים. בחיפה היה גר חבר, הוא היה מקורב לרבנו, וכל חיפה אהב אותו, לא השאיר שערות כמו כולם, הוא היה יחיד בחיפה, וגם החלב שלו היה יחיד בחיפה, הם הרגישו טעם גן עדן בחלב שלו. אני באתי ואשתי לא רצתה אורחים, היא אמרה לו: "אורחים? תיכח אותם לבית מלון? אני לא יכול, אין לי כח... אני לא רוצה אורחים", הוא הלך אייתי לבית מלון והוא נתן לי מטה, ומה לאכול ומה לישון.

ויגש אליו יהודה ... (מד, יח)

שמעתי פעם אחת אמר רבנו זכרונו לברכה להרב יודיל חתן הרב ליבל מטראסטינץ שהיה מקרב להרב הצדיק הרב פינחס מקריץ, הגידו לי דבר מהרב הצדיק הרב פינחס מקריץ זכרונו לברכה. אמר לו כך אמר הרב פינחס הני"ל, אנו אומרים אשמנו בגדנו גזלנו. לשון רבים, כי צריכים לומר אשמתי וכו' רק אנו אומרים כביכול בלשון טענה להשם יתברך אשמנו. דאם שלא נתת לנו כח ורשות לא היינו יכולין לחטא. אמר רבנו זכרונו לברכה, אני גם-כן מפרש כך ויגש אליו יהודה, כאשר איש ישראל נגש להשם יתברך לבקש מחילה על עוונותיו, ויאמר בי אדני. רצונו לומר כחך בי באם שנטלת את כח שלך ממני לא יכלתי לחטא. וידמה האדם בנפשו שהוא פוטר את עצמו בטענה זו, על-זה הוא אומר, ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, הנני מדבר דברי כדי שתבוא תפילתי באונך, אבל אל יחר אפך בעבדך, כי ידעתי אשר אני החייב (חיי מוה"ר"ן - תר"י - ב').

כי למחיה שלחני אלקים לפניכם ... (מה, ה)

כמו שאמרו רבותינו ז"ל שנתפזרו השבטים בכל שערי מצרים לבקש את יוסף במסירת נפש אם ליהרג חס ושלום וכו' וזה היה תיקון למה שפגמו תחלה בכבוד יוסף הצדיק. עד שעל ידי זה זכו שנתוודע להם יוסף וזכו לכל טוב על ידו בבחינת כי למחיה שלחני אלקים לפניכם וכו'. כמו כן צריכין בכל דור ודור לשוטט ולבקש ולחפש מאד מאד את הצדיק האמתי בחינת יוסף בכל מיני חיפוש במסירת נפש ממש. כי עיקר החיות והקיום והשארית של כל ישראל וכל העולמות התלויים בהם הכל על ידי הצדיק האמת בחינת יוסף שזוכין ישראל לבקשו עד שמוצאין אותו ומתקברים אליו. ועל ידי זה זוכין לגאולה שלימה ולהשיר שייתער לעתיד. אשרי הזוכה ומחכה ומשתוקק לזה באמת (הלכות כבוד רבו ג' - אות כ"ב לפי אוצר היראה - צדיק - אות קל"ט).

וילקט יוסף את כל הכסף ... (מו, ד)

כל העשירות של כל העולם נמשך רק מהצדיק, שזוכה להשיג התבוננות גדול בתורה על ידי העשירות. ועל כן כל העשירות של כל העולם מגיע רק לו לבדו, בבחינת "וילקט יוסף את כל הכסף וכו'", ועל ידו נמשך העשירות לכל העולם. ומחמת שהעשירות נמשך מהתקונים שממשיך הצדיק על ידי שעוסק לעורר בני אדם משנתם, על ידי שמספר ספורי מעשיות ומלביש בהם השבעים פנים לתורה. ויש בני אדם שנפלו כל כך, עד שאי אפשר לעורר אותם בזה, ומכרח בשביל זה לספר ספורי מעשיות של שנים קדמוניות. ומשם נמשך בחינת כסף וזהב של העשירות, כי כסף נמשך מבחינת ספורי מעשיות שמלביש בהם השבעים פנים, שהם בחינת "בקרב שנים", וזהב נמשך מבחינת הספורי מעשיות של שנים קדמוניות. ומחמת שעיקר הגאולה האחרונה יהיה על ידי בחינת ספורי מעשיות אלו, שעל ידן יכולין לעורר הכל משנתם ולקרבם להשם יתברך, שבזה תלוי הגאולה, על כן כתוב: "ולא בכסף תגאלו", כי אם מסטרא דזהב, כמבאר בכוונת פסח, כי גאולה ראשונה הייתה מבחינת ספורי מעשיות של "בקרב שנים", שהם בחינת כסף, וגאולה אחרונה מסטרא דזהב, כני"ל (הלכות נדרים ה' - אותיות ט"י לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה - אות נ"א).

כאן 1908 ה' יתקרב אני לירצה עם כן...

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סו)

טוב להגיד ולשיר נ נח נחמן מאומן לזכות לכל הישועות

אחר כך הלכתי אתו, הוא הלך בחצות הלילה, אחרי חצות הוא הלך להכפר כדי שיעמוד בעת החליבה, שלא יהיה חלב עכויים, היה לו כמה פחים עם חלב, הוא לקח אחד ואני לקחתי אחד, ואנחנו הלכנו שנינו, אני עם פח אחד, והוא עם פח אחד, ודיברנו מרבנו מבית לבית. אוי, כן, רואים שהאדם קשה, קשה לעשות מצווה, כן, ואם הוא היה נותן לי כסף, שיהיה לי בשביל לחם בשביל לשלוח הביתה איזה דבר, היה לו כסף מספיק, הוא נתן לי, המתנה שלו היה המלון והאכילה וחצי לירה, זה הוא נתן לי, ראיתי חבר חסידי ברסלב והוא היה עשיר והיה לו בתים, והוא העלים את עיניו לי, הוא נתן לי לישון, נתן לי לאכול, אבל כסף לא נתן, הוא היה קמצן על כסף, וראיתי שמי שאין לו זכיה, אז לא נותנים לו לקיים המצוות צדקה, ראיתי אם היה נותן לי כמה לירות להביא הביתה, שיהיה לי לחם לאכול, מה חיפשתי? חיפשתי איזה דבר מיותר? לחם בשביל הילדים, בגד בשביל הילדים, אם הוא היה נותן לי, היה לו כסף, היה מרוויח, ולא נתן לי... הנתנה שלו היה עשרה גרוש, זה הוא נתן לי, אני לא הרהרתי על זה, אני לא הקפדתי, לא היה לי קפידה בלב, ככה השם יתברך מנהיג העולם, מי שאין לו זכיה, אז נותנים לו הכסף, אתה אל תיתן לישראל בער, רק עשרה גרוש, היה צריך לתת לי בהרחבה גדולה צדקה וכסף, בשביל מה הוא עובד? בשביל מה? בשביל מה? בשביל מה? אבל אין שכל, מה שהוא מרוויח ויש לו כסף, אין לו ממשלה על עצמו, על הכסף, ואני אף-על-פי-כן לא הסתכלתי על זה. על-כל-פנים איך שהוא אין לו אמונות כוזביות, ובוזה אני הייתי אתו ביחד, קרוב מאד, הוא כמוני, הוא לא מאמין באמונות כזביות...

לא היה להם שמלה ולא היה להם נעל לרגליים, ולא שילמתי בעדם את הכסף של החינוך של הבית ספר, וזרקו אותם בכל חודש מן החדר, שלא יבואו עד שיביאו כסף, לא לחם ולא נעל ולא שמלה ולא לחם, וגם זרקו אותם מן החדר, נו, יכולים לשער הצער הזה? צער כזה? וברוך השם אני לא הכנעתי עצמי להשקר, ברוך השם אני הייתי חזק, אני צחקתי מכולם, מי יכול לשער את הצער והכאב והבושה של מי שיש לו ילדים קטנים, ואין להם לחם לאכול, ואין להם בגד, ואין להם בית ספר ואין להם? ... מי יכול לשער את הצער הזה? אני לא הרהרתי על זה, מדוע הוא מעלים עין? מדוע? הוא צריך לראות להשתדל לאסוף צדקה... הם ידעו שאני יחיד בעולם, בשביל שאין להם זכיה, וגם כן אני הייתי צריך לעבור בדרך כזה, לראות מה יהיה עמך, מי יכול לשער? עכשיו אני מספר ואני מצחק ואני בשמחה, אבל אז, מי יכול לשער את הלב שלי, את הצער והשברון לב שהיה לי, יש לי ילדים קטנים, לא בית ספר ולא לחם ולא בגד ולא נעל, מי כן יכול להבין את זה? איזה צער שזה? ואני הייתי גיבור חזק, ולא הכנעתי עצמי כלום, הילדים עד היום הם מתביישים, כששומעים, מספרים דבר כזה, הם ישר מתביישים, ואז היו מתביישים אחד בפני השני, איזה אבא היה, אין להם לחם לאכול ואין להם שמלה, וככה הלכתי לשערי חסד, לדבר מרבנו, עם זה ועם זה... אם הייתי אומר שאני סובל עניות, ירושלים יש הרבה עניים, מה יש? מי יכול לספר? מי יכול לשער דברים כאלה? הייתי יכול להיות משוגע. רבונו של עולם יודע את האמת, כמה שאני אספר לך, עוד לא מגיע לכפי שהיה...

סיפור (ספר ימי מוהני"ת [רבי נתן] - סימן יא, המשך) © ... אמר המעתיק: עוד מצאתי כתוב שם וזה לשונו: שנת תקס"ו לפ"ק יום ראשון ה' מנחם אב שמענו מפיו הקדוש כל סדר ביאת הגואל צדק במהרה בימינו, ואמר שכבר היה מוכן שיבוא בעוד איזה שנים וידע באיזה שנה ובאיזה חדש ובאיזה יום יבוא אך עכשיו בוודאי לא יבוא באותו הזמן וכפי המובן מדבריו היה שהעיקוב היה מחמת שנפטר אצלו בנו הקטן שלמה אפרים זכר צדיק לברכה גם מקדם ספר עמי סמוך אחר פטירת הילד הנ"ל ואמר גם כן עניין הנ"ל שכבר היה מוכן שיבוא בערך קצת שנים וכו' וידע באיזה חדש וכו' אך עכשיו בודאי לא יבוא אז: עוד מצאתי כתוב וזה לשונו, ביום ראשון הסמוך נסע מפה על האוקיינוס והיינו מלוין אותו עד שיצא מלאדיזין ושם כשיצא מלאדיזין ישבנו על העגלה שלו ואז בדרך הנסיעה גלה לנו סוד הנכתב

כאן דברים אשר לא נשמעו מעולם וכו' (היינו כל סדר ביאת הגואל-צדק הנ"ל ונכתב שם העניין ברמיזה בעלמא ובדרך נוטריקון וראשי-תיבות ומזהיר מאד שלא להעתיק זה הקונטרס הנקרא מגלת סתרים ומכל-שכן שלא להדפיסו, אף על פי שנכתב ברמיזה גם זה חלילה לגלות וכו') וסיים. והרבה נשכח מיד ולא נכתב כלל כי ספור עניין זה שהה בערך שני שעות וצוה, שלא לדבר מזה ולכתב ברמו ותכף נשכח הרב כי לא נכתב מיד אחר כך כתוב שם מה ששמעו עוד הפעם בעניין זה ביום ששי ערב שבת קדש ח' מנחם-אב שנת תקס"ט פה ברסלב וכו' וסיים שם, אחר שספר פעם הראשון עניין הנ"ל אחר כך בא עלינו שמחה גדולה מאד והוא זכרונו לברכה נסע לדרכו אחר כך כשבא לביתו דברנו עמו שהיה לנו שמחה גדולה אז, ואמר שגם הוא נעשה שמח מאד אחר הספור הנ"ל ואמרתי לו אמת שטוב ויפה הדבר מאד, אך מתי יהיה זאת ענה ואמר אבל הספור בעצמו מזה הוא דבר גדול מאד כשבא עניין זה לתוך שיחה בזה העולם מה שהיה גנוז בחדרי חדרים, זה בעצמו הוא דבר גדול מאד אשרינו שזכינו לשמע דברים גנוזים כאלה אשר לא נשמעו מעולם (עד כאן העתקתי מכתבת יד הנ"ל) (ואחר הסתלקותו הקדושה של הרב רבי נתן זכרונו לברכה בימים לא כבירים, נגנבו ונאבדו הכתבים הקדושים של מגלת סתרים הנ"ל ועדיין לא נודע מקומם או וחבל על דאבדן וכו').

(ספר אבי הנחל אי' - מכתב ל"ה)

ב"ה, י"ג אלול תש"כ, טבריא.

מכתב

לבי ונגועי הנעים, השואף ולהט לקשר ולדבק עצמו בהצדיק האמת שהוא הלב של העולם שבו תלוי עיקר חיות וקיום העולם, ה' ידריכהו בדרך האמת והאמונה, ויחדש עליו ועל ביתו שנה טובה ומברכה.

צריך לידע מעלת נפשו בשרשה, שנפשו גבוה ויקרה מאד, והוא משרש בן המלך האמת ובקל יכול לבטל מנפשו הזמהא של בחינת עבדות, ולחזור למעלתו בגדל כח הצדיק שהוא המלך האמת על ישראל, אשר ניצוץ אחד מתורתו ילהיב אור האמת בעולם וישרף ויכלה כל השקר מן העולם, ויש בו די להחיות כל העולם לדורי דורות.

מבטחני בחסדי ה' שבודאי יהיה נמנה עמנו בראש השנה, ויתחב את ראשו בתוך הקבוץ הקדוש של הצדיק האמת שאמר כי ראש השנה שלו גדול מאד מאד בעיני ה' יתברך שאין למעלה ממנו. ואם עיני אמת לך, ראוי לך להתעורר לברך ולפרח כנשר אל רבנו הקדוש והנורא ז"ל, כי הנך רואה גדל החסד והטוב שעשה עמך ה' יתברך, אשר באת בגבולנו בדרכים נפלאים מאד, ועל-ידי זה סוף כל סוף יושיע ה' ויאר עינינו איך לשוב לה' יתברך מכל מה שעובר עלינו. רק חזק ואמץ בכל מה שתוכל לחטוף איזה מעט טוב בכל יום ובכל עת ובכל מקום שהוא. אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו לידע מאור החדש הזה אור האורות אור צח ומצחצח דלא ידע ולא אתידע, ולא אית מאן דקיימא ביה וכו' וכו' (שלא ידוע ולא נודע ואי אפשר להשיגו).

אפילו אם נפל האדם חס ושלוס עד אין תכלית, גם שם ה' יתברך נמצא ומצמצם את עצמו ומסתיר את עצמו בדרכי נפלאותיו העצומים, ומזכיר אותו בכל פעם בכמה וכמה רמזים שונים בכל מקום שהוא כדי שישוב אליו.

בודאי צריכים להיות בורח מן העברה בתכלית הבריחה, אך אחרי שכבר עבר מה שעבר חס ושלוס, צריך לידע ולהאמין שאין שום יאוש בעולם כלל. ואפילו אם כבר רצה להתגבר אלפים פעמים לחזור בתשובה, ולא עלתה בידו ונפל למה שנפל, ואפילו אם נפל לעברות גמורות וחמורות חס ושלוס ועבר על כל התורה כלה אלפים פעמים, אף-על-פי כן עדיין יש לו תקוה כל עוד נשמתו בו. והעיקר הוא אמונה, שיהיה לו אמונה שלמה בה' יתברך, וישתדל בכל עז להתקרב לצדיק האמת, וישפך שיחו לפני ה' יתברך שיגלה לו הצדיק האמת כדי שיזכה על-ידו לאמונה שלמה, ואז בודאי יש לו תקוה לעולם, יהיה איך שיהיה. כי עיקר הכח לעמוד בקשרי המלחמה הוא על-ידי אמונה שהיא כלל ועיקר כל התורה כלה!

המעתיק והמסדר, המעתיק ומתפלל עליו תמיד, דורש שלומם וישועתם ישראל דב אודסר והצלחתו בזה ובבא.